

Bijlage uit IPA: IPA-rapportage voortgang projecten Q3 2018

Voortgang projecten

Vastgesteld kan worden dat NPW geleidelijk van planvoorbereiding en -vorming in de uitvoeringsfase en deels al in de beheerfase terecht is gekomen. Dat geldt niet voor alle onderdelen maar wel voor het grootste deel.

Nederland heeft op 8 april 2014 aan de Europese Commissie toegezegd een onafhankelijke commissie voor de monitoring van de 600 ha natuurherstel Westerschelde in te stellen. Begin 2018 heeft LNV besloten dat de commissie de minister van LNV van advies zal voorzien op de onderstaande punten:

-dragen de projecten bij aan het herstel en de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in de Westerschelde?

-wat zijn de natuurlijke baten van de projecten voor de Westerschelde regio?

-welke evt. optimalisatiemaatregelen kunnen genomen worden om de typische habitats en leefgemeenschappen verder tot ontplooiing te laten komen?

De monitoringscommissie start haar activiteiten in 2021 tenzij op dat moment nog onvoldoende monitoringsgegevens beschikbaar zijn. De commissie zal bestaan uit 3 onafhankelijke (Nederlandse) deskundigen op het gebied van ecologie, morfologie en waterbeheer en zullen in 2020-2021 worden benaderd.

Hieronder wordt op de afzonderlijke projecten ingegaan.

1. Hedwige-Prosperpolder

Nadat het Rijksinpassingsplan op 12 november 2014 onherroepelijk is geworden, zijn de gronden die in eigendom zijn van de heer De Cloedt bij Koninklijk Besluit van 14 november 2014, gepubliceerd in de Staatscourant van 12 december 2014, voor onteigening aangewezen. De rechtbank heeft op 8 juni 2016 de vordering toegewezen aan de Staat. De Hoge Raad heeft op 5 januari 2018 het arrest gepubliceerd en daarin is de onteigening definitief uitgesproken. De gronden zijn op 8 februari 2018 te naam gesteld van de Staat.

Naast de juridische procedure tot onteigening loopt het traject van de schadeloosstelling. De schadeloosstellingsprocedure is door de rechtbank per 18 juli 2016 officieel opgeschort in verband met de cassatie en is na de uitspraak van de Hoge Raad weer opgestart.

De daadwerkelijke realisatie en inrichting van de Hedwigepolder gebeurt overeenkomstig het Verdrag door Vlaanderen, door De Vlaamse Waterweg NV (VW). VW heeft het bestek opgesteld met daarin de correcte en volledige borging van alle voorwaarden en eisen uit het Rijksinpassingsplan en de daarbij horende uitvoeringsbesluiten.

Bij de vaststelling van het bestek zijn in een samenwerkingsovereenkomst afspraken gemaakt over het toezicht en de begeleiding van de realisatie door VW en de Provincie Zeeland. Leidend daarbij is de rolverdeling in het Verdrag: Vlaanderen is verantwoordelijk voor de realisatie en de Provincie Zeeland begeleidt dit vanuit Nederland.

Het bestek is op 1 april jl. op de markt gebracht. De pachters hebben het gebruik tot en met 5 oktober 2018, door de heer De Cloedt zijn de percelen inclusief de opstallen per 3 september jl. opgeleverd. De aannemer kan na 5 oktober over de gronden beschikken.

Bij de aanbesteding is gebleken dat er nog een correctie uitgevoerd moet worden op het bestek omdat er onvoldoende voorschriften waren opgenomen voor grensoverschrijdend transport van baggerspecie.

Inmiddels is er vanuit de Vlaamse Waterweg NV naar ons gecommuniceerd dat de huidige tijdelijk natuur die gelegen is in de Prosperpolder definitief dient te worden opgenomen. Dit heeft geen consequenties voor de verwachte einddatum van de realisatie. Wel vraagt dit een gewijzigde planning voor het aanbestedingstraject: inleveren aanbiedingen aannemers in februari 2019, gunning aannemer: april 2019.

Om de gewijzigde planning voor de aanbesteding op te vangen zijn bepaalde werkzaamheden naar voren gehaald. Overigens zijn de werkzaamheden al gestart met o.a. de voorbereiding voor de sloop van de huizen en de uitvoering van het ecologisch protocol.

In het kader van de monitoring is opdracht verleend voor een zoet/zoutmonitoring. Daarnaast werkt het NIOZ samen met de Universiteit van Antwerpen aan een modellering ten behoeve van monitoringsvragen over de projectdoelstelling. Presentatie van deze modellering vindt eind 2018 plaats.

Het selectieproces van de **toekomstige beheerder** van de Hedwigepolder stelt eisen aan transparantie en marktconformiteit. De voorbereidingen van dit proces zijn gestart.

Het concept van een 'Grenspark' is bedoeld om voor het robuust en groot aaneengesloten grensoverschrijdend natuurgebied dat in de loop van de jaren in de grensregio ontstaat, een samenhangend beheer af te spreken en om met de nieuwe natuur meerwaarde te creëren voor de grensregio. In april 2016 is de aanvraag voor Europese Subsidie in het kader van Interreg VA toegekend en is het project van start gegaan. EGTS Linieland, een bestuurlijke samenwerking van Nederlands en Vlaamse gemeenten en provincies, is leadpartner van dit project. Vanuit de projectorganisatie NPW zijn twee onderdelen van groot belang.

Ten eerste het tot stand komen van een grensoverschrijdend natuurbeheerplan. Daar is opdracht verleend door de natuurbeheerders Het Zeeuwse Landschap (HZL) en Agentschap Natuur en Bos (ANB) op basis waarvan naast een natuurvisie ook natuurbeheerplannen worden opgesteld. Binnenkort worden de eerste concepten opgeleverd.

Ten tweede is de Provincie Zeeland trekker voor de verkenning naar de identiteit van het grenspark, het ontwikkelen van een grensparkconcept en bijbehorende business-cases en samenwerkingsvormen. Voor het vaststellen van de identiteit van het grenspark en bijbehorend marketinglandschap zijn eerder enkele workshops georganiseerd samen met de zogenaamde streekhouders uit de regio. Inmiddels is er door de stuurgroep GGS een contourennotitie vastgesteld met daarin drie alternatieve grensparkconcepten. Afgelopen maanden zijn diverse werkateliers georganiseerd om uiteindelijk te komen tot een voorkeursalternatief. Na de zomer wordt er dan een bij het voorkeursalternatief passend businessplan opgesteld.

Van de 10 vastgestelde Grensparkchallenges in het Interregproject zijn er reeds 6 volledig gehaald.

2. Uitbreiding Zwin

De werken zijn eind maart 2016 gestart en lopen door tot maart 2019. De werken lopen tot nu toe op schema en het grondverzet neemt een aanzienlijk deel van het werk in beslag.

Begin maart 2017 is de verbreding en verdieping van de Zwinggeul afgerond. Vervolgens is de nieuwe dijk in de Willem-Leopoldpolder verder op de hoogte gebracht en is de dijk gesloten. Daarna is een start gemaakt met de werken voor het duin op dijk. Ook is het vlonderpad aan Nederlandse zijde gerealiseerd en is een begin gemaakt met de uitkijpunten. Inmiddels zijn ook de contouren van de nieuwe geul en het broedvogeleiland in het uitbreidingsgedeelte te zien. De voorbereidingen voor de aanleg van de fietspaden op en langs de dijk en de aansluitingen hiervan zijn getroffen. In Vlaanderen zijn de grachten voor de antiverziltingsmaatregelen en het pompgebouw inmiddels klaar.

Verder dient er nog eenerschikking van grondbezit plaats te vinden t.b.v. het toekomstig beheer. Met de gemeente Sluis, het Zeeuws Landschap en het Waterschap Scheldestromen is hierover overeenstemming bereikt. De effectuering van de grondruil is voorzien in de tweede helft van 2018.

Bij de monitoring ligt op dit moment de nadruk op het monitoren van mogelijke negatieve effecten en met vrijwel alle omwonenden zijn afspraken gemaakt over het nemen van compenserende maatregelen met betrekking tot mogelijke verzilting dan wel is er gekozen voor een afkoopsom.

Met de partners is in de laatste week van september 'De week van het Zwin' georganiseerd. Tijdens deze week is voor het publiek een wandeling door het gebied georganiseerd. Hierbij kon men de voortgang van de werken van dichtbij bekijken.

3. Middengebied.

Met de oplevering van het project Perkpolder in juni 2015 is de realisatie van de estuariene natuur in dit project volledig voltooid en is de eerste 35 hectare gereed. Begin juni 2017 zijn de werkzaamheden aan de strekdammen bij **Knuitershoek en Baalhoek** (resp. 27 en 33 hectare) afgerond. Aan het Centre of Expertise is opdracht verleend om de komende vijf jaar de ontwikkelingen bij Baalhoek en Knuitershoek te monitoren. De eerste primaire resultaten laten zien dat er tussen de dammen daadwerkelijk sedimentatie plaatsvindt en dat de hoogwatervluchtplaatsen bij Knuitershoek gebruikt worden. Op dit moment is het nog te vroeg en zijn er nog te weinig gegevens om meer te zeggen over de monitoring van Baalhoek en Knuitershoek. Het project wordt de komende 4 jaar opgevolgd door het Centre of Expertise.

Het project **Waterdunen** omvat de combinatie "verbetering en verhoging van de kustveiligheid met innovatie van het toeristisch product" en "de versterking van natuur en landschap". Binnen het project Waterdunen wordt 173 hectare nieuwe estuariene natuur gerealiseerd die (met de herijking NPW) voor 121 ha meetelt in de opgave van het NPW. Het gaat hierbij om 'gecontroleerde getijdenatuur', het water stroomt door een getijdenduiker het gebied in en uit. Inmiddels is duidelijk dat de planning zoals afgesproken bij het Statenvoorstel GREX-2018 (PS van 15 december 2017) niet wordt gehaald en dat er een langere doorlooptijd wordt voorzien. Zie hiervoor ook de rapportage van Waterdunen.

Voor het buitendijkse project **strekdammen bij Bath** zijn in week 25 de vergunningsaanvragen ingediend. Het gaat om een omgevingsvergunning, vergunning Wet Natuurbescherming, Watervergunning en ontgrondingsvergunning. Op 28 augustus heeft GS ingestemd met de ontwerpvergunning Wet Natuurbescherming. Deze zal in de periode 5 september tot 17 oktober ter inzage liggen. Na overleg met de Vogelbescherming Nederland is een hoogwatervluchtplaats aan het ontwerp toegevoegd. De verwachting is dat de vergunningen vóór eind 2018 verleend zijn.

De **twee 'nevengeul'-maatregelen bij Hoofdplaat en Ossenis** zijn vooraf aangemerkt als de meest risicovolle (kansrijk mits-) projecten. Er is een nadere verkenning geweest van de uitvoeringsmogelijkheden waarbij we kunnen aannemen dat de opbrengst lager is dan de 119 ha die in 2009 was geraamd; daarbij is overigens breder gekeken dan alleen de maatregelen zoals aanvankelijk zijn voorgesteld. Daarbij gaat het steeds om buitendijkse kwaliteitsverbetering en om extra kwaliteitsverbetering in de projecten Zwin en Hedwige die tot dusver niet zijn meegeteld. De minister van LNV heeft 11 januari ingestemd met de herijking. Onderdeel van de herijking is ook een 'vernieuwd' programma voor het Middengebied.

Daaronder vallen volgende projecten: Platen van Ossenis, Hoofdplaatpolder, veenbankproject op de Zimmermangeul, Appellzak en schorverjonging. De projecten Ossenis en Zimmerman zijn opgepakt en de nodige vooronderzoeken zijn uitgevoerd. In week 31 zijn voor deze projecten de

benodigde vergunningsaanvragen ingediend. Voor de overige mogelijke projecten vindt nog nader overleg plaats over mogelijkheden van uitvoering, dit is afhankelijk van de nog beschikbare financiële middelen en resterende tijd binnen de convenantsafspraken.

4. Nevenopgaven

Minder herkenbaar als maatschappelijke effecten maar daardoor niet minder belangrijk zijn de nevenopgaven zoals het ontwikkelen van een Grenspark, een Landbouw Flankerend Beleid en een impuls voor de gemeenten Hulst en Sluis, de toegevoegde waarde die is verkregen door zelf verantwoordelijk te zijn voor de uitvoering van het NPW.

In de afgelopen periode heeft de provincie voor het EU-subsidieprogramma POP-3 voor innovatie en modernisering van Zeeuwse agrarische ondernemingen een openstelling mogelijk gemaakt van € 2 mln dat vanuit het NPW budget landbouwflankerend beleid met een gelijk bedrag cofinanciering zodat er in totaal een volume van € 4 mln beschikbaar is gesteld.

Reeds gerealiseerde of in uitvoering zijnde projecten voor de impuls van de gemeente Hulst zijn onder andere:

- Herinrichting Frans van Waesberghestraat in Hulst;
- Herinrichting Hof te Zandeplein in Kloosterzande;
- Versterk de Vesting;
- Aanleg recreatief fietspad historische spoorbaan.

Voor de gemeente Sluis richten de projecten zich op de kern Retranchement. Het betreft hier een drietal projecten waarvoor inmiddels een deel Europese POP-subsidie is toegezegd. Het gaat hierbij om de volgende drie onderdelen:

- Dorpscentrum in de kerk (met verbouwing);
- Aankleding openbaar gebied (meer zichtbaar maken van de historie van het dorp);
- Parkeerruimte buiten het dorp.

Door de uitspraak van de Hoge Raad in de onteigening van de Hedwigepolder zijn de grondruilen met de pachters geëffectueerd en komen de resterende ruilgronden vrij om via het kavelruilbureau te worden ingezet voor het landbouwflankerend beleid zoals afgesproken in het convenant.